



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 490/2015-367

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], v mene ktorej koná konateľ a advokát [REDACTED], pre namietané porušenie jeho základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 a jeho rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 a jeho rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 z r u š u j e .

3. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania [REDAKOVANÉ] v sume 518,76 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet advokátskej kancelárie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 490/2015-310 zo 6. októbra 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 a jeho rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 (ďalej aj „napadnutý postup“ a „napadnuté rozhodnutie“), ktorým udelil súhlas Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) na použitie informačno-technických prostriedkov (ďalej len „ITP“).

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr. 3492/15 z 19. novembra 2015 vyjadril predseda krajského súdu a uviedol:

«Pokiaľ ide o sťažnosť [REDAKOVANÉ], pre namietané porušenie jeho základných práv v zmysle vyššie uvedených ustanovení vnútroštátnych a medzinárodných právnych predpisov v konaní na Krajskom súde v Bratislave, a to rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 zo dňa 26. 01. 2006, je potrebné, so zreteľom na skôr vydaný nález Ústavného súdu SR pod č. k. III. ÚS 97/2012-229 zo dňa 20. 11. 2012, vzhľadom na určitú analógiu, keďže ide v podstate o tú istú osobu, u ktorej v iných konaniach tunajšieho súdu (rozhodnutie sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 zo dňa 23. 11. 2005 a rozhodnutie sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 zo dňa 18. 05. 2006) boli vydané iné ďalšie rozhodnutia – príkazy, ktoré boli Ústavným súdom SR zrušené po tom, ako boli konštatované vyššie uvedené porušenia práv menovaného.

Zároveň možno uviesť, že zo sporného spisového materiálu jednoznačne vyplýva, odkedy dokedy bol daný príkaz na použitie informačno-technických prostriedkov (ďalej len „ITP“), kedy oznámil pôvodca – Slovenská informačná služba (ďalej len „SIS“) jeho

ukončenie (aj s výsledkom, ale bez uvedenia konkrétnych údajov a súvislostí), čo vzal tunajší súd na vedomie a následne sa spis založil. Je potrebné pritom mať na zreteli, že tunajší súd v danej veci konal a rozhodoval o použití ITP (o odposluchu) v zmysle ustanovení § 2 až § 4 zákona č. 166/2003 Z. z., a to na základe riadne predloženého a odôvodneného návrhu SIS.

SIS ako oprávnený orgán štátu s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 166/2003 Z. z. žiadal o použitie ITP pre účely získania, sústredenia a vyhodnotenia informácií o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky. O skutočnosti, aké boli konkrétne tieto informácie, pôvodca (SIS) súd neinformoval. Pôvodca totiž nepredložil tunajšiemu súdu žiadne záznamy takto získaným postupom, ani zápisnice o prípadnom zničení príslušných záznamov získaných použitím ITP.

Vzhľadom na uvedené je však nutné konštatovať, že Krajský súd v Bratislave vydal svoj príkaz v tom čase štandardným postupom, bez riadneho odôvodnenia, s odkazom však na žiadateľom predložený návrh na použitie ITP podľa príslušných ustanovení zákona č. 166/2003 Z. z. Uvedený postup nebol v tom čase upravený žiadnym procesno-právnym predpisom...

Krajský súd v Bratislave... netrvá na ústnom prerokovaní veci pred Ústavným súdom SR.»

K vyjadreniu krajského súdu predložil sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu stanovisko zo 4. decembra 2015, v ktorom uviedol, že «... z Vyjadrenia plynie, že Krajský súd si je vedomý jeho protiústavnosti, keďže v tomto smere výslovne uvádza, že bol neodôvodnený a poukazuje na analógiu s nálezom sp. zn. III. ÚS 97/2012 z 21. 11. 2012..., v ktorom Ústavný súd Súhlas 1 a ďalší súhlas na odpočúvanie vo veci sťažovateľa (práve kvôli ich nedostatočnému odôvodneniu) už zrušil. Na druhej strane však Krajský súd takýto postup označuje za „štandardný“, pričom v tejto súvislosti uvádza, že súd odkázal na dôvody uvedené v žiadosti SIS, ako aj na to, že v tom čase uvedený postup nebol upravený žiadnym procesno-právnym predpisom». Okrem toho sťažovateľ uviedol, že „... s rozhodnutím vo veci, ktorá je na Ústavnom súde momentálne vedená pod sp. zn.

III. ÚS 490/2015 (tak ako bola Uznesením prijatá na ďalšie konanie) bez nariadenia pojednávania súhlasíme“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, základných práv podľa čl. 10 ods. 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 a jeho rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 10 ods. 2 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Pre účely preskúmania vznesenej námietky porušenia označených práv sťažovateľa si ústavný súd vyžiadal spis krajského súdu sp. zn. Ntt-2-D-100/2006, po predložení ktorého zistil, že jeho obsah podlieha režimu utajenia. Z uvedeného dôvodu bude nasledujúca argumentácia formulovaná tak, aby zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnila výrok tohto rozhodnutia, ale zároveň tak, aby neporušila relevantnú právnu úpravu týkajúcu sa ochrany utajovaných skutočností. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že účastníci boli navzájom oboznámení so všetkými písomnými podaniami, ktoré mu v priebehu tohto konania predložili.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh, z vyjadrení účastníkov a zo spisového materiálu krajského súdu ústavný súd zistil tieto skutočnosti relevantné pre posúdenie veci sťažovateľa:

Krajský súd rozhodnutím sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006 označeným v záhlaví ako „*ROZHODNUTIE*“ udelil podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 166/2003 Z. z.“) oprávnenému orgánu štátu súhlas na použitie ITP pri vyhotovovaní a využívaní obrazových, zvukových alebo iných záznamov u osoby sťažovateľa v byte na označenej adrese v jeho vlastníctve (ďalej len „súhlas“). Ďalej z tohto rozhodnutia vyplýva, že súhlas je daný na základe žiadosti oprávneného orgánu štátu z 26. januára 2006, podľa ktorej získanie informácií podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 46/1993 Z. z.“) je v zmysle § 4 zákona č. 166/2003 Z. z. iným spôsobom neúčinné alebo podstatne sťažené. Súhlas bol udelený na dobu od 26. januára 2006 do 26. júla 2006. V rozhodnutí bolo podľa § 4 ods. 6 zákona č. 166/2003 Z. z. žiadateľovi uložené, aby v lehote „3 mesiacov“ predkladal sudcovi všetky potrebné podklady na skúmanie dôvodnosti trvania používania ITP. Rozhodnutie je v pravom dolnom rohu opatrené odtlačkom okrúhlej pečiatky krajského súdu a slovami „*meno, funkcia, podpis sudcu*“, ku ktorým je pripojený nečitateľný podpis, rovnakým spôsobom je vecne a právne vymedzený predmet a dôvod súhlasu aj v žiadosti,

v ktorej sú navyše uvedené informácie k vecným dôvodom žiadosti, a v súdnom spise k súhlasu je tiež informácia o priebehu používania ITP a oznámenie o ukončení používania ITP.

Ústavný súd konštatuje, že predmetná vec súvisí s vecou vedenou pod sp. zn. III. ÚS 97/2012, v ktorej nálezom č. k. III. ÚS 97/2012-229 z 20. novembra 2012 (ďalej aj „nález“), rozhodol, že:

„1. Základné právo [redacted] na ochranu súkromia podľa čl. 19 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na ochranu súkromia podľa čl. 10 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a na ochranu súkromia podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 a jeho rozhodnutím z 23. novembra 2005 a v konaní vedenom pod sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 a jeho rozhodnutím z 18. mája 2006 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntt-3-D-2879/2005 z 23. novembra 2005 a rozhodnutie sp. zn. Ntt-3-D-482/2006 z 18. mája 2006 týkajúce sa [redacted] s a z r u š u j ú ...“

Kým nálezom zrušené rozhodnutia predstavovali súhlasy krajského súdu na použitie ITP SIS v období od 23. novembra 2005 do 23. mája 2006, resp. od 18. mája 2006 do 18. novembra 2006, sťažovateľom napadnuté rozhodnutie predstavuje ďalší súhlas krajského súdu na použitie ITP SIS.

Vzhľadom na obsahovú a skutkovú súvislosť daných vecí boli preto pre rozhodnutie ústavného súdu o prijatej sťažnosti relevantné rovnané právne východiská, aké uviedol v bode III.A (s. 18 – 25) nálezu, na ktoré týmto v podrobnostiach odkazuje.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 10 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

Porušenie široko ponímaného „práva na súkromie“ zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu sťažovateľ napádal v kontexte porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. aj základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, pričom vychádzal z predpokladu, že „*Súhlas 3 trpí obdobnými vadami ako Súhlas 1 a Súhlas 2, a je teda tiež nulitný*“, a preto aj vznesená argumentácia obsahovo zodpovedala argumentácii, ktorú uplatnil už v predchádzajúcej sťažnosti.

Úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či označené rozhodnutie krajského súdu, ktorým udelil súhlas SIS na použitie ITP, ako aj postup krajského súdu pri tomto rozhodovaní boli v súlade s príslušnými právnymi normami, teda či výkon jeho súdnej právomoci v tomto prípade spĺňal parametre zákonnosti, ale aj parametre ústavnosti a konformnosti s listinou a dohovorom.

Aj keď v obsahu práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, prirodzene dominuje právo na ochranu súkromia, ústavný súd najprv posúdil postup a označené rozhodnutie krajského súdu z hľadiska procesnoprávných limitov.

Bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal výkladom do úvahy prichádzajúcich zákonných procesných noriem, ktorými sa v danom prípade mal krajský súd spravovať, je zrejmé, že jeho postup v tejto špecifickej agende musí v prvom rade vychádzať z osobitej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 166/2003 Z. z., najmä ustanovení § 2 až § 4.

Podľa § 4 ods. 3 písm. c) poslednej vety zákona č. 166/2003 Z. z. súd nesmie rozhodnúť o žiadosti, ktorá nemá zákonom ustanovené náležitosti, a takúto žiadosť vráti žiadateľovi.

Krajský súd v prípade súhlasu takto nepostupoval napriek tomu, že v žiadosti nie je uvedený druh ITP (§ 2 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z.) a účel, na ktorý mal byť ITP použitý, je vymedzený iba citovaním zákona [§ 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 166/2003 Z. z.], pričom nie je zrejmé, o aké „iné záznamy“ v daných prípadoch ide.

Ďalšou zákonnou náležitosťou žiadosti o súdny súhlas na použitie ITP požadovanou ustanovením § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 166/2003 Z. z. (uvedenie informácií o predchádzajúcom neúčinnom alebo podstatne sťaženom odhaľovaní a dokumentovaní činnosti, pre ktorú bol ITP použitý) je premietnutie regulačného kritéria proporcionality do právnej úpravy. Takéto konkrétne informácie preukazujúce zlyhanie predchádzajúcich (miernejších) prostriedkov použitých orgánom štátu pri plnení úloh podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z. však udelený súhlas neobsahoval.

Obdobne v otázke (ne)potreby rozhodnúť podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. o tom, či sa súhlas vzťahuje aj na miesta verejne neprístupné (byť v súkromnom vlastníctve nepochybne takým miestom je), nie je možné z obsahu predmetného súdneho spisu zistiť.

Napokon, pokiaľ ide o následnú kontrolu použitia ITP (§ 4 ods. 6 zákona č. 166/2003 Z. z.), ústavný súd bez toho, aby podrobil podrobnému výkladu slovné spojenie „sústavne skúmať trvanie dôvodov ich použitia“, konštatuje, že nečitateľne uvedená lehota v súhlase, v ktorej mali byť požadované informácie predkladané zákonnému sudcovi, znamená aj jeho nepreskúmateľnosť v tejto časti.

Vzhľadom na absenciu zmienených zákonných náležitostí súhlasu boli obmedzenia a podmienky udeleného súhlasu príliš voľné na to, aby existovala garancia striktnej primeranosti zásahu sledujúcemu legitímny cieľ.

Ústavný súd už viackrát judikoval, že výkon súdnej právomoci, pri ktorej súd nesprávne aplikuje relevantné zákonné normy, nie je v súlade so základným právom účastníka na súdnu ochranu ani s právom na spravodlivý proces.

Tak napríklad v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 70/01 ústavný súd uviedol: „Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatňovaní práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, keďže konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“

Obdobne v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 321/08 ústavný súd konštatoval, že „Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.“

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo či už účastníka konania, procesnej strany v konaní alebo právo inej zainteresovanej osoby na rozhodnutie, ktorého dôvody vydania sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (III. ÚS 133/2010).

Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach v obdobných veciach vyslovil názor, že nemôžu byť nijaké pochybnosti o tom, že príkaz a súhlas musia byť odôvodnené v každom prípade, či už boli vydané na základe Trestného poriadku alebo na základe zákona č. 166/2003 Z. z. Je to tak preto, že hoci ide o závažný zásah do základného práva, dotknuté osoby nemajú možnosť podať opravný prostriedok a o vydaní súhlasu či príkazu sa dozvedia spravidla až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Majú preto možnosť žiadať o preskúmanie opodstatnenosti súhlasu či príkazu až dodatočne.

Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania súhlasu či príkazu si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je súhlas či príkaz spravidla nepreskúmateľný (I. ÚS 114/2012, mutatis mutandis I. ÚS 274/05).

Súhlas krajského súdu bol udelený podľa § 4 ods. 1 zákona č. 166/2003 Z. z. na základe žiadostí oprávneného orgánu štátu s odkazom na § 2 ods. 2 zákona č. 166/2003 Z. z., podľa ktorého tu vymedzené orgány štátu môžu používať ITP v rozsahu podľa osobitných predpisov, a v danom konkrétnom prípade išlo o použitie ITP pre účely získania, sústredenia a vyhodnotenia informácií o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky [§ 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z.]. Príslušné ustanovenia zmienených právnych predpisov ako jeden z predpokladov nariadenia tohto inštitútu teda vyžadovali existenciu dôvodného predpokladu, že využitím ITP budú získané informácie o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy Slovenskej republiky.

Z uvedeného vyplýva, že realizácia sledovacieho opatrenia má jednoznačný zmysel a význam a využitie ITP nie je možné zneužiť na iný účel. Sťažovateľ nemal možnosť sa proti takémuto opatreniu brániť, keďže o obsahu súhlasu sa dozvedel až so značným časovým odstupom. Toto zistenie spolu so skutočnosťou, že z namietaného súhlasu nie je dostatočne zrejmé, na základe akých dôvodov bol vydaný, je kľúčovým problémom pri posúdení relevantnosti zásahov do práv sťažovateľa na súkromie, ako aj do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, ktorých súčasťou je aj právo na zreteľnú prezentáciu dôvodov rozhodnutia.

V prípade realizácie sledovacieho opatrenia formou vyhotovenia a využívania obrazových, zvukových alebo iných záznamov ide o výrazný zásah do súkromnej sféry jednotlivca, s čím sa jednoznačne snúbi jeho právo na preskúmanie opodstatnenosti a zákonnosti takéhoto zásahu.

Sledovacie opatrenia predstavujú závažný zásah do sféry súkromia, pričom dotknuté osoby nemajú možnosť podať proti nariadeniu takéhoto opatrenia opravný prostriedok a o jeho realizácii sa môžu potenciálne dozvedieť až dodatočne, keď už zásah do práva na súkromie bol realizovaný. Musia preto disponovať účinnou možnosťou (za predpokladu, že získajú vedomosť o realizácii ITP) žiadať o jeho dodatočné preskúmanie. Ako už bolo uvedené, preskúmateľnosť dôvodnosti vydania takého súhlasu si vyžaduje relevantnú konkrétnu vysvetľujúcu argumentáciu, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky pre tento zásah do práva na súkromie. Bez takéhoto odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je daný súhlas spravidla nepreskúmateľný. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že vzhľadom na utajený charakter takýchto sledovacích opatrení by bolo neúnosné a kontraproduktívne uviesť v odôvodnení konkrétne skutočnosti odôvodňujúce vydanie súhlasu, lebo tieto by mohli jeho účel zmariť. V skutočnosti je však opak pravdou. Práve vzhľadom na utajený charakter sledovacích opatrení nič nebráni tomu, aby dôvody, ktoré viedli krajský súd k vydaniu predmetných súhlasov, boli konkrétne uvedené. Pri dodržaní režimu utajenia sa dotknuté osoby potenciálne môžu o vydaní tohto rozhodnutia a o dôvodoch, ktoré k tomu viedli, dozvedieť len dodatočne (obdobne I. ÚS 274/05).

Ústavný súd konštatuje, že súhlas z hľadiska náležitosti, ktorou je uvedenie dôvodov na použitie ITP [§ 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 166/2003 Z. z.], požadované ústavné parametre nespĺňal. Prezentáciu dôvodov v podobe formálneho odkazu na ustanovenie § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 46/1993 Z. z. bez bližšej špecifikácie konkrétnych skutočností, ktorú krajský súd zvolil, považuje ústavný súd za nedostatočnú, pretože oboznámenie sa s takto formulovanými dôvodmi nie je spôsobilé ozrejmiť súvislosti a okolnosti, na základe ktorých by osoba, ktorej sa tieto rozhodnutia týkajú, pochopila dôvodnosť zásahu do jej práva na súkromie.

Vychádzajúc z prezentovaných záverov ústavný súd považuje namietaný súhlas krajského súdu za neodôvodnený a nelegálny. Len nekonkrétne (rámcové) náznaky odôvodnenia (spočívajúce iba v odkaze na zákon), absenciu ďalších požadovaných zákonných náležitostí a výskyt ďalších zmienených nedostatkov, ktoré svedčia o celkovo

zjavne formálnom prístupe krajského súdu pri rozhodovaní o takom závažnom zásahu do súkromia sťažovateľa, nemožno akceptovať. Súdna ochrana, ktorá predstavuje v súbore legislatívnych opatrení zameraných na ochranu súkromia v intenciách ústavy, listiny a dohovoru neopomenuteľnú garanciu pre dotknuté osoby a poskytnutie ktorej je výlučne úlohou príslušného súdu, sa za zistených okolností javí ako iluzórna.

Zistené nedostatky súhlasu krajského súdu spočívajúce v nedodržaní kritéria legálnosti, ako aj postup krajského súdu, ktorý napriek zjavným nedostatkom žiadostí oprávneného orgánu štátu o nich rozhodoval, viedli ústavný súd v zhode s judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva bez toho, aby pristúpil k skúmaniu ďalších dvoch hľadísk (kritérií legitimacy a proporcionality zásahu), k záveru, že základné práva sťažovateľa zaručené čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručené čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny

Neoddeliteľnou súčasťou konštrukcie kontrolného mechanizmu zakotveného v zákone č. 166/2003 Z. z. je zverenie ochrany súkromia jednotlivcov do rúk zákonného sudcu garantujúceho nezávislosť a nestrannosť takéhoto dohľadu. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07, III. ÚS 212/2011). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09). Predmetný súhlas krajského súdu však transparentnú identifikáciu zákonného sudcu, ktorý ho mal udeliť,

neposkytoval, pretože pri slovách „*meno, funkcia, podpis sudcu*“, meno a funkcia konkrétnej osoby sudcu nie sú uvedené, ale je k nim pripojený len nečitateľný podpis. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že akékoľvek následné zisťovanie konkrétnej osoby zákonného sudcu nič nemení na jeho nepreskúmateľnosti od samého začiatku. Uvedený mimoriadne závažný nedostatok súhlasu krajského súdu zbavil sťažovateľa možnosti presvedčivej záruky, že o zásahu do práv spojených s jeho súkromím rozhodol zákonný sudca. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia z uvedeného hľadiska sa tak premietla do jeho nelegálnosti a v konečnom dôsledku nepripustne zasiahla aj do základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, čo viedlo ústavný súd k záveru o porušení tohto práva napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa zaručených čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu, v zmysle citovaného čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil (bod 2 výroku nálezu).

**K namietanému porušeniu základného práva základného práva zaručeného
čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny**

Pri námietke porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny napadnutým postupom krajského súdu sťažovateľ okrem predpokladu, že „*Súhlas 3 trpí obdobnými vadami ako Súhlas 1 a Súhlas 2, a je teda tiež nulitný*“, vychádzal aj z predpokladu, že záznamy z ITP získané SIS na základe napadnutého rozhodnutia stále existujú, a teda krajský súd „*už takmer 8 rokov*“ je nečinný, resp. nevykonáva žiadne úkony vedúce k zničeniu týchto záznamov.

V súvislosti s uvedenou námietkou ústavný súd podľa § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde listom č. k. Rvp 9195/2014-58 z 15. októbra 2014, ako aj listom č. k. III. ÚS 490/2015-347 zo 4. decembra 2015 vyzval SIS na oznámenie, či záznamy získané na základe napadnutého rozhodnutia krajského súdu boli zničené, resp. na predloženie zápisnice o ich zničení. Na poslednú výzvu ústavného súdu reagovala SIS listom č. p. 77/33-D-60/2016 z 15. januára 2016, v ktorom okrem iného uviedla, že k zničeniu výsledkov použitia ITP získaných na základe napadnutého rozhodnutia krajského súdu nedošlo, keďže jeho použitie okrem spravodajského účelu malo smerovať k získaniu dôkazových materiálov pre procesné úkony. Podľa oznámenia SIS výsledky použitia tohto ITP boli následne v súlade s ustanovením § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z. uložené, v dôsledku čoho používajú zákonnú ochranu utajovaných registratúrnych záznamov spravodajskej povahy.

Z ustanovenia § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z. pritom vyplýva, že ak údaje uchovávané v evidenciách už nie sú na plnenie ustanovených úloh potrebné, alebo ak je na to iný zákonný dôvod, je informačná služba oprávnená tieto údaje uložiť spôsobom, ktorý zabráni každému, okrem súdu, v prístupe k nim.

Vo vzťahu k tretej hlave zákona č. 46/1993 Z. z. označenej ako „Vedenie evidencií“ dôvodová správa zo 17. novembra 1992 uvádzala, že „toto ustanovenie umožňuje informačnej službe viesť a využívať evidencie, ktoré majú priamu súvislosť s plnením úloh

informačnej služby. Súčasne sa ustanovuje základný účel evidencií, ktorým je zhromažďovanie, uchovávanie a využívanie informácií. Navrhuje sa, aby informačná služba bola oprávnená s údajmi uchovávanými v evidenciách nakladať podľa uváženia a súčasne sa ukladá povinnosť ochraňovať údaje pred vyzradením, zneužitím, poškodením alebo zničením.“.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že v rozsahu ostatných údajov získaných použitím ITP, ktoré zničeniu nepodliehajú, keďže nie sú záznamom ani iným výsledkom použitia ITP, je potrebné postupovať v intenciách načrtnutých už uznesením č. k. III. ÚS 490/2015-310 zo 6. októbra 2015, na ktoré týmto v podrobnostiach odkazuje. Konkrétne je nutné, aby takéto údaje SIS uložila podľa § 17 ods. 6 zákona č. 46/1993 Z. z., a to tak, aby k nim nemal nikto prístup, keďže len takýto spôsob dáva dostatočnú záruku, že do práva sťažovateľa na ochranu súkromia už nebude viac zasahované. Takéto údaje už totiž nebude možné použiť na dôkazové a ani iné účely. Po preverení zákonných podmienok nakladania s výsledkami a údajmi z použitia ITP krajský súd konanie ukončí, a ak budú záznamy ešte existovať, zabezpečí spísanie zápisnice podľa § 7 ods. 5 zákona č. 166/2003 Z. z.

Ústavný súd teda nevyhovel tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou sa domáhal, aby vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny napadnutým postupom krajského súdu a aby krajskému súdu uložil konkrétne povinnosti pri odstraňovaní priesťahov v konaní nadväzujúcom na ním vydané (a týmto nálezom zrušené) rozhodnutie sp. zn. Ntt-2-D-100/2006 z 26. januára 2006, pretože, ako to už bolo uvedené, takéto povinnosti vyplývajú krajskému súdu priamo z príslušnej zákonnej úpravy. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd o tejto časti sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku nálezu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa v sťažnosti domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 1 €, ktoré mu má zaplatiť krajský súd, k čomu uviedol: *„Vyššie uvedená výška finančného zadosťučinenia je len symbolická. Sťažovateľ totiž v zásade nemá záujem saturovať zásah do jeho vyššie uvedených práv formou finančnej kompenzácie. Uplatnenie tohto nároku má totiž pre sťažovateľa principiálny význam, keďže predstavuje vyjadrenie jeho snahy o vyriešenie zásadných ústavnoprávnych nejasností dotýkajúcich sa práva na ochranu súkromia v kontexte spravodajského použitia ITP.“*

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušených práv v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia (IV. ÚS 210/04). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera aj Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu považoval deklaráciu porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu za dostatočnú satisfakciu, preto jeho návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a ktoré jeho právny zástupca v liste zo 4. decembra 2015 vyčíslil celkovou sumou 2 845,87 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 518,76 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby [príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti (Rvp 9195/2014) – vykonané v roku 2014] v sume po 134 € a dva režijné paušály v sume po 8,04 €, a tiež za jeden úkon právnej služby (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu zo 4. decembra 2015 – vykonané v roku 2015) v sume 139,83 € a jeden režijný paušál v sume 8,39 €, plus 20 % DPH, ktoré zaviazal uhradiť krajský súd (bod 3 výroku nálezu).

Náhradu hotových výdavkov (prepravného do miesta výkonu právnej služby a späť z dôvodu preštudovania spisov ústavného súdu v spojených veciach) ani odmenu za ďalšie úkony právnej služby špecifikované v liste zo 4. decembra 2015 ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, pretože neboli dôvodné, resp. neobsahovali žiadne nové skutočnosti relevantné pre rozhodnutie ústavného súdu v merite veci.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u ě e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2016